

TELEGRAFUL ROMÂNULUI.

Telegraful este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumerarea se face în Săbiu la expediția poștei prin scrisori francate, adresate către expediția. Pretul prenumerării pentru Săbiu este pe anu 7 fl. v. a. ear pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe un an 8 fl. lăra pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru princip. și țări străine pe anu 12 1/2 anu 6 fl. Inserate se platesc pentru întâia oră cu 7 cr. sirulu, pentru a doua oră cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetiție cu 3 1/2 cr. v. a.

Nr. 21. ANULU XX.

Săbiu, in 1224 Martiu 1872.

Motivele și rezultatele passivității.

IX. „A conchiamă o dieta după două legi electorale deosebite, aici feudale, acolo în Ungaria liberale, — deca nici atât n'ati pututu scôte în 3 ani de zile la cale în diet'a din Pest'a, că sa se stergă acea lege feudale, și că lumea sa nu aiba spectacolulu acel'a deosebitu, de a vedé conchiamata o dieta pre basea a duoru legi electorali deosebite, — ce mai vreti?”

Respondemu, ca vremu și noi, sa se stergă acea lege feudale, și sa se estinda și preste Ardélul legea cea liberala a Ungariei — asiá, după cum — ut figura docet — vreti și d-vóstra passivistiloru!

Pentru ce nu a succésu ablegatiloru români din sesiunea celoru dintâiu 3 ani ai dietei din Pest'a de a sterge acea lege feudale? amu arelatu destulu de largu în articolulu precedente, și repetim și aici, ca caus'a n'a fostu alt'a, decâtu atitudinea celoru înainte mergatori ai passivității, cari înca dela a. 1865/6 încóce, prin agitatiunile, denunciările, calumniile și deonestările celoru mai demni, și pentru conducerea trebiloru natiionali mai apti barbati români, aruncandu sementi'a discordiei în sinulu natiunei, o au impeditu de a luá positiune fatia cu nou'a sistema politica în acelu nimbu, în care se infatisia-se la actiunile politice de mai înainte, — iera pre ablegatii alesi perorescandu-i cu cele mai dejositoare presupositiuni i-au retienutu de a se presentá fatia cu diet'a în conductulu acelui sprighiu morale din partea comitentiloru sei, de care avea lipsa neaperata, spre a luá lupt'a cu deplina valóre. — Amu arelatu și aceea, ca confusiunea și desolarea natiunale, în care au bagatu înainte mergatorii și profetii passivității pre români ardeleni, a sedusu și pre diet'a din Pest'a, și pre regimulu esitu din majoritatea acelei'a, la desconsiderarea dreptelor postulate ale româniloru.

Dara deca ablegatii români s'au activistii în cei dintâiu trei ani n'au potutu sterge numit'a lege feudale, sa vedemu pre passivistii, potutu-o-au ei sterge în cesti'a-laltu trei ani ai sesiunei dietale presente, și ai passivității lor, pre cându activistii nu le-au mai statu în cale? — Sa vedemu, ce mesuri au luat ei fatia cu diet'a, cu regimulu de astadi, pentru stergerea acelei legi feudale?

Mesur'a lor a fostu aceea, ca ei s'au pus în perfect'a passivitate, că cei mai multiamiti și fericiți ómeni de pre lume, lasându totu terenulu politicu în deplin'a discretiune a dietei din Pest'a, și în liber'a mâna a regimului de astadi, și asiá după axiom'a: qui tacet consentire videtur — „au sanctionatu de nou tóte actele și faptele, ce s'au facutu în acea dieta în contr'a demnității noastre.”

Amu disu mai înainte, ca dreptulu electoral e celu mai esentialu dreptu în viét'a constitutionale, iera aci mai dicu și aceea, ca dreptulu electoral e totu odata și arm'a cea mai sigura spre a-si aperi existintia politica. A nu se folosi de acestu dreptu e a cede arm'a aperierei de sine contrariului politicu, că sa te ucida cu ea de totu, și asiá, că sa nu o mai poti redica în contr'a lui nici odata.

E adeveratu ca legea electorală, ce ni se lasa astadi la dispositiune, restringe în multe privintie pre români ardeleni în deplin'a folosire a acestei arme constitutionale, fatia cu adversarii sei politici, — ea inse totusi ne da o arma în mâna, cu care sa ne aperiámu, și rezultatulu luptei aterna de multe ori mai multu dela sciintia de a te folosi cu ea, decâtu dela cantitatea s'eu calitatea ei.

Din aprópe de un'a suta de mii de alegatori în Ardélul cade mai bine de un'a tertialitate pre români iera din 75 cercuri electorali în vre-o 15 alegatorii români suntu în majoritate, iera în cele-lalte cercuri electorali români dispunu de minorități mai mai multu s'eu mai putienu consideravere.

Deca passivistii, folosindu-se de acele poteri, aru fi facutu cu ele pressiune asupr'a majorității dietei, și a regimului de astadi, spre a esoperá concessiunile necesare în favórea dreptelor postulate ale româniloru, s'eu crediendu ei a priori, ca, după cum s'au espectoratu mai de multe ori, cu diet'a și regimulu de astadi nu poti ispravi nimic'a, în casulu acest'a s'aru fi adoperatu de a alege în cele 15 cercuri, în cari români dispunu de majoritatea voturilor totu atât ablegatii români de calibrulu principiiloru lor, iera în cele-lalte cercuri, unde cele-lalte natiunalități, după cum vedemu, suntu impartiti în guvernamentali și opositionali, aru fi aruncatu voturile minoritățiloru române în disculu opositionale alu compenei electorale: atunci lumea póte ca aru fi disu: Mei activistiloru paditi-ve tréb'a! lasati pre passivisti în pace! Nu vedeti voi, ca passivistii n'au incredere în majoritatea dietei de astadi, prin urmare nici în regimulu esitu din aceea; — ei se folosescu de arm'a constitutionale, că sa scóta prin forti'a alegerei în locu de 75 de ablegatii deakisti 75 de opositionali, și între acesti'a câtu se póte de multi români, că asiá facendu în dieta o diferintia de 150 voturi, prin acestea se delature majoritatea deakista și sa scape de regimulu de astadi, — prin urmare ei lucra după unu programu celu putienu plausibile, și spre unu scopu, ce convine convingerei lor politice!

Dara cându vedemu, ca passivistii se plângu amaru asupr'a majorității dietei și a regimului de astadi, și totusi după program'a passivității lor, abtinendu-se dela urn'a electorale, nu mai intarescu pre acésta majoritate dietale și pre regimulu esitu din ea, lasându-le spre liber'a întrebuintiare 150 de voturi în dieta, — apoi diu! lumea va stá uimita, și nu va pricepe nici decum, ca ce voru passivistii cu atitudinea lor?

Spunu dreptu, ca nici eu nu a-si poté pricepe motivulu acestei purtări pline de contradicieri, deca nu l'asiu fi auditu din gur'a passivistiloru, și anume din gur'a primului motivatoriu alu passivității absolute la Merceura în următoarele cuvinte scrise negru pre albu și în actele acelei conferintie „memorable”, — și adeca: „Conferintia noastră este chiamata domniloru! a dá espressione fidelă sentimentulu nostru, iera nu a formá dela sine nimic'a nou; ea prin acést'a va face unu fromosu servitiu guvernului.”

Pentru câte mii? nu ni spune, dara nici nu mai întrebámu, pentru ca noi nu ne pricepem la atari déraveri politice, de cari se folosescu passivistii corespondenti în „Federationea” și „Gazet'a Transilvaniei,” dreptu argumente „obiective,” cându voru se combata pre activisti. Ci noi ne restringem aci numai la punerea întrebării: ca cum sa nu se folosésca diet'a și regimulu de astadi de o portare asiá de loiala, com o manifestara passivistii? Si ce motive mai evidente sa întáresca pre diet'a și pre regimulu de astadi petru sustinerea legii celei feudale electorale din Ardélul?

Ómenii dietei și regimului de astadi o spunu pre facia și limpede ca cestiunea acést'a e o cestiune de partida, și ca regimulu fiindu efluxulu partidei deakiane, care trage astadi mai 75 de ablegatii deakisti din Ardélul chiaru după legea electorală de acolo, pâna cându români ardeleni stau în pace, amórtiti în passivitatea lor, n'au mancatu ceap'a ciórei, că sa-si slabésca partid'a sea prin alterarea legii electorale din Ardélul. —

Iera domniloru passivisti, în ce chipu v'au succésu d-vóstra în cesti-laltu trei ani d'a sterge acea lege electorale, și „pentru ce lumea mai are și de aci încolo spectacolulu acel'a deosebitu, de a vedé conchiamata o dieta pre basea a duoru legi electorali deosebite? Ce mai vreti?”

(Va urmă.)

Eveneminte politice.

Suntu interesante siedintiele din diet'a Ungariei. Classicii din antichitate, mai cu s'ema cei latini, au mare trecere. Aeneid'a lui Virgiliu, metamorfosele lui Ovidiu și alte de felulu acestora se recitáza în cas'a dietei și cine au potutu cercetá dilele aceste diet'a aru fi potutu sa-si revóce multu și multe de pre tempulu de cându erá în clasele gimnasiali superióre. Scopulu acestoru recitatiuni inse e celu sciutu.

Lucrulu 'si are și partea sea seriósă. „Reform” din Vien'a tiene lectiuni serióse diakistiloru, aratandule ca densii nu facu mai bine de cum facura buna óra absolutistii lui Bach și da dreptu celoru din stâng'a ca se folosescu de mijlócele loru possibile spre a resiste majorității dietali, dara avendu, de-si nu intru tóte pentru, totusi după sine majoritatea tieriei. E curiosu și greu lucru óa sa póta spune cine-va unde au sa ese lucrurile, căci vedemu acelu fenomenu bizaru politicu, ca diuările și partidele liberale suntu de acorda cu cele ultramontane, cari din urma numai liberali nu au fostu și nu voru fi și cu cele panslaviste, pre cându de ceealalta parte vedemu o aliantia, de si nu pronunciatu prin acte, dara faptice cu constitutionalismulu absolutistulu póte și militariu. Deca ni aru iertá spacialu amu dá și vre-o cate-va probe după diversele foi mai însemnate.

Diet'a Ungariei.

Siediti'a din 7 Martie de sér'a

Dupa autenticarea protocolulu se continua desbaterea despre prefigerea ordinei dilei.

Almássy cere cá proiectulu de lege despre prelungirea periodelor dietali sa nu se primésca în ordinea dilei.

L. Madarasz se apara în contr'a la aceea ca sa se desbata în casa proiecte de lege care în sectiuni inca nu s'au pertractatu, și ascerne unu proiectu de resolutiune ca proiectele de lege despre incompatibilitate, contra corumperiloru la alegeri, despre colonisti, despre libertatea religionaria, abrogarea regaliloru sa se transpuna sectiuniloru spre pertractare după finirea desbaterei speciali despre novel'a de alegere.

A. Lázár cere afara de aceea primirea în ordinea dilei a organizatiunei fundulu regiu.

Lud. Csernátorny ascerne proiectulu de conclusu ca desbaterea speciala a novelei de alegere sa se sisteze, pertractarea proiectulu de lege despre prelungirea periodelor dietali sa se amâne și sa se resolvésca mai întâiu proiectele amintite de ministru-presedintele.

Urméaa votarea nominalu despre propunerea lui Zsedényi; care se primésca cu 150 contr'a 120 voturi.

Aru fi deci sa urmeze desbaterea speciala despre novel'a alegerei.

Ern. Simonyi propune inse ca seu sa se inchida siedintia s'eu sa se otarésca ca câtu sa dureze. (Strigări: permanentu!)

Zsedényi dechiera, ca în intiolesulu regula-

mentului casei presedintele are voia libera de a inchide sedinta dupa placere — Csanady combate acest'a afirmare.

Ministru-presedintele declara ca durat'a sedintiei se va orienta dupa lungimea discutiei.

Tisza protesteaza contra unei atari violari a ordinii parlamentare si pretinde o durata anumita a sedintiei. — Ministrul de financa Kerkapoly admonedia opozitiunea a pastra demnitatea parlamentului. — Iambor provoca in o vorbire sentimentale pre regimu asi retrage proiectul de lege.

Csernatony se declara pentru procederea stengei extreme. Sunteti in man'a minoritatiei, striga elu catra drept'a, si ne vomu resbuna pentru tirania, pre care o ati executatu 3 ani.

Mai vorbescu inca multi deputati si apoi urmeza votarea nominala despre aceea ca sa se inchida seu sa se continue sedinta. — Majoritatea e pentru continuarea sedintiei.

D'abia e constatata votatiunea si mai multi deputati pretind inchiderea sedintiei la 9 ore. Despre acest'a ierasi se intinde o desbatere, — pana candu in fine ierasi se decide continuarea.

Acest'a scena se repetiesce la fia care jumetate de ora si iritatiunea comuna cresce din momentu in momentu; si asi sedinta dureza pana la 11¹/₃ ora dupa mediulu noptiei si se inchide fara rezultat.

In 8 Martie inca tienu cas'a deputatiloru o sedinta scurta secreta si un'a asemenea publica, din carea n'avemu nimicu interesantu de a inregistra.

In sedinta din 9 Martie 'si continua stenga lupt'a de cuventu. Afara de vre-o 10 minute, in care response ministrii la unelele interpelatiuni, vorbi totu stenga, dela 10—3; ore se facuse mai cu sema totu interpelatiuni, cari pentru noi sunt fara interesu.

Drept'a remase pre deplinu liniscita, macaru catu de provocatore fura expressiunile singurateciloru vorbitori, drept'a nu le observa, nu se audi din partea ei nici unu cuventu, nici o silaba de neplacere si asi decurse sedinta in cea mai buna ordine. — Galeriele erau indesate de publicu.

La ordinea dilei sta referatul comitetului petitiunariu. Petitiunile se resolvescu cam in 5 minute. Astadi inse trecura totu cel'a-laltu tempu cu petitiunile. Se vorbira despre singuratecele petitiuni ore intregi, se citara toti legislatorii dela Ver-

boczy pana la Bittó de fia care data se vola si se ceru punctu la 3 ore incheierea sedintiei.

Discursulu dlui Dr. Alesandru Mocioni

rostitu in sedinta camerei reprezentantiloru Ungariei din 26 Fauru 1872, la desbaterea generale asupra legii electorale.

(Urmare si fine.)

In aretarea dlui ministru de interne cu privire la ultima conscriere a alegatorilor, in Transilvania preste totu s'au inscrisu 110,000 de alegatori, dintre acesti alegatori 74,134 de insi pre bas'a prerogativei de nascere au exerciatu dreptulu de alegere, 11,684 pre bas'a censului de 8 fl. 40 xr., 3158 pre bas'a numerului de sumuri, 20,923 pre bas'a altoru calificatiuni. Pote ca nici n'aru fi de lipsa sa mai amintescu aci, cumca acesta aretare pote servi de basa la judecarea practica a legii electorale, de ore-ce aceste conscriptiuni s'au facutu din oficiu, pre bas'a ordinatiunei ministeriali.

Asi dara din intregulu numeru alu alegatorilor, 67% sunt de aceia, cari pre bas'a prerogativei de nascere exercidia dreptulu de alegere. In 8 comitate, districtulu Fagarasiu si in scaunele secuiesci au fostu inscrisi 84,880 de alegatori, — dintre acesti 70,770 au fostu alegatori pre bas'a prerogativei de nascere, iera dupa censulu de 8 fl. 40 xr. impreuna cu cei pre bas'a fomariloru laolalta abi 10,531, si pre bas'a altoru calificatiuni cu totulu 3579. Prin urmare dreptulu prerogativu de nascere prin acesta lege i se da o influentia de 5 ori mai mare ca celoru indreptatiti pre bas'a censului si de 4 ori mai mare ca tuturor locuitoriloru. Dintre cele 28 de cercuri electorale, in 25 nobilimea are o majoritate atatu de preponderante, incatu ea face $\frac{2}{3}$ si chiaru $\frac{3}{4}$ tuturor alegatoriloru, — seu atunci, candu e vorba despre reprezentarea unui milionu 562,222 de suflete, adeca $\frac{3}{4}$ a tuturor locuitoriloru, alegerea a 25 de ablegati depinde dela acesta clasa privilegiata.

Dupa acestea dara credu ca nime nu-mi va pote imputa ca esager-diu, deca voiu dice, ca rezultatulu practicu alu acestui sistemu de alegere e acela, ca $\frac{3}{4}$ tuturor locuitoriloru din Transilvania sunt eschisi din bariera constitutionei, si reprezentarea acestoru $\frac{3}{4}$ depinde eschisivu dela o clasa privilegiata. Acesta clasa, dupa statistic'a lui Kövay din an. 1847, se urca cam pana la

200,000 de suflete, — adeca face 10% din numerulu totalu alu tuturor locuitoriloru din Transilvania.

Din punctulu de manecare, ce l'amu ocupatu eu, on. camera, — nici ca va fi dora de lipsa sa mai amintescu, ca eu la estinderea dreptulu de alegere nu potu lua in consideratiune averea. Inse fiindu ca dlu condeputatu Gabrielu Kemény in vorbirea sea de ieri voindu sa combata datele citate de dlu condep. Sigism. Poppu, s'a pusu pre acestu terenu, fia-mi permis ca asta data ierasi sa-lu facu atentu la aceea, ca — d'a, intr'adeveru are totu dreptulu candu dice, ca la o calculare basata pre numeri inainte de tote se recere ca numerii sa corespunda adeverului reale, inse densulu, dupa cum se cam intempla cu omenii svatosi, e chiaru celu dintai care nu-si urmédia svatulu seu celu bunu. (Ilaritate.)

Dupa opulu intitulatu „Austria adórendszere“ (Sistem'a de contributiune a Austriei) de Michaelu Szepesy, in Transilvania totu pamentulu cultivatu sta din 3.783,969 de jugere. Domnulu condeputatu Gabrielu Kemény inse a luat in consideratiune teritoriulu intregu, si acest'a, dupa parerea mea, nu e cu cale, de ore-ce candu e vorba despre aceea, ca posesiunea intre doue clase in ce proportiune e impartita, atunci, dupa parerea mea, numai acelu teritoriu se pote lua de basa, care in fapta e impartitu deja intre cele doue clase. Padurea si pasiunea in Transilvania, dupa cum sciu eu, pana acum nici nu sunt impartite, acestea dara nici ca se potu lua aici de basa, — de aceea din parte-mi, eu me marginescu numai la pamentulu cultivatu, care in fapta e impartitu deja. 173,281 de iobagi eliberati au avutu o posesiune de 2,144,544 jugere. Nasendulu si scaunele sasesci, precum a amintitu eri dlu condep. Sigismundu Poppu, posedu 710,000 de jugere, va sa dica, laolalta posedu 2.914.514 jugere. Pre man'a nobilimei dara remane 869,395 jugere, seu din totu pamentulu de presinte cultivatu, $\frac{1}{4}$ e in man'a acelei clase privilegiate, carea eschisivu exercidia dreptulu de representatiune alu acelor $\frac{3}{4}$ ale tuturor locuitoriloru din Transilvania.

Onor. camera! Fatia cu o astfelu de lege electorale, me miru ca dlu ministru de interne a avutu curagiulu sa dica, ca nu e nici o necesitate rationala pentru reforma, de ore-ce nu esista nici unu interesu de vre o insemnatate, care pre bas'a legii n'aru fi aici usioru de reprezentatu; (Vih. To'h „amu disu!“ atunci on. camera, candu $\frac{3}{4}$

FOISIORA.

Mazzini.

(schitia biografica).

Giuseppe Mazzini se nascu in anulu 1803 in Genua, unde se afla tatalu seu, care era unu advocatu seracu. —

Deja in etate de 25 ani deveni Giuseppe martirele ideii, ce a pronuntiat elu pentru prim'a data, adeca a ideii despre o „Italia libera si unita.“ — Era inchisu in prinsorea din Savona, pentru-ca propaga „Carbonismulu.“ —

In chili'a sea de prisioneru medita tenerulu Mazzini despre planulu si principiile societatiei „Giovine Italia“, acelei societati secrete carea facu pre domnitorii Italiei sa tremure in decursu de decenie intregi. — Prisionerulu era inse si omulu care pote realisa planulu facutu. — Elu pote dice de sine vorbele liriculu spaniolu celui mai renumitu: „in lupta crancena si castiga poterea vietii.“ — Eliberatu din prinsore caletori Mazzini la Marsilia, unde esi dupa unu tempu scurtu numerulu prima alu jurnalulu „Giovine Italia“, care avea scopulu de a aduce inaintea publiculu tote erorile oficiolatorulu italiene de justitia si politia. —

Jurnalulu facu prin acest'a o furore asi de extraordinaria, incatu se veduira guvernele Italiei de midiu locu silitu a pedepsi cu galer'a pre fia-care, ce posedu vre unu numeru. —

Prin acest'a se lati jurnalulu si mai tare; junimea, consimindu cu ideile republicane ale lui Mazzini, depune sute de ecsemplare in ascunsu prin promenade si inaintea teatreloru. — „Giovine Italia“ 'si castiga o multime de lectori prin aceea ca aduce materiile cele mai interesante. — Mazzini ca redactoru sta in relatii si in corespon-

dintia secreta cu apartienetorii sei cari se aflau chiaru si in curtile domnitoriloru de atunci. — Acest'a lu aduse in pusetiune de a cunoște tote relatiunile peninsulei. Elu aduce inaintea publiculu singularitati teribile despre judecatoriile din Romagna, despre guvernulu din Modena si despre politia din Neapolea. — Si pote inchipui fia-care, ca ce arma teribila devine unu jurnal, care descopere mii de fapte demne de totu dispretiulu. —

Cu latirea jurnalulu ce cresce din di in di, se lati totu odata si „societatea secreta a Italiei june.“ —

Din statutele acestei asociatiuni amintescu numai unele puncte forte insemnate: „1). Scopulu societatiei e, a face din populu italianu o natiune renumita constatatore din omeni liberi si egali indreptatiti. — 2). Italia juna e republicana si pentru unirea patriei. — 3). Fia-care membru solvescu pre luna in cass'a societatiei 50 de centimi; cei avuti solvescu mai multu. — 4). Stindardulu societatiei e tricoloru: albu, rosu, verde, si porta pre o parte inscriptiunea: Libertate, Egalitate, Umanitate; iera pre cealalta: Concordia si Independinta. — 5). Fia-care care intra in societate are de a depune juramentu cumca va conserva secretele societatiei odata cu capulu seu si va da ajutoriu sociloru sei prin fapte si consultari. — Punctulu celu din urma e de o insemnatate forte mare, pentruca prin acest'a se dedu vietii membriloru in manile conducatoriloru; fiindu societatea tare latita se pedepsi fia-care tradatoriu indatu prin morte. —

Spre a impedece latirea cea rapida a societatiei Italiei juna uzitara guvernele si politia italiana ori ce midiuocele, inse fara de succesu. —

In anulu 1835 erau 15,000 mii de membri, impartiti prin tota Italia; in anulu 1840 se urca numerulu (dupa cum dice englesulu Seynour, unu amicu a lui Mazzini) la 26—28,000. —

Prin midiuocele si intreprinderile cele bine nimerite ale lui Mazzini se organisa Italia juna asi de bine, incatu fu in stare a lua parte si a joa o rola in intemprile din anii 1848 si 49. —

Proclamandu-se in Roma republica, joa Mazzini rola prin cipala, alegandu-se dimpreuna cu Armelli si Saffé de „triumviri.“ — Poterea ce o avu pentru putine zile o uzita tare bine, impartindu familielor serace unele bunuri care formau $\frac{2}{5}$ parte din erarialulu intregu a statulu pontificalu; in fine elibera pre Romani de monopolulu de sare care ii apesa forte tare. —

Dorere inse, ca membrii triumviratulu nu se putura ocupa tempu multu cu afacerile interne, intemprile nefavoritore in Italia superioara, politica Neopolei si mai tardiu espeditionea lui Oudinot devenira caus'a finiei a republicei romane. — Ocupandu francesii cetatea eterna, Mazzini fu silitu a se salva prin fuga. —

In tota Europa era invinsu reactiunea; Germania, Ungaria, Italia si Franta resunau de fasiladele ce se intemplau in o multime forte mare; se pare ca continentulu intregu s'aru fi prefacutu in o inchisore imensa. —

Pre Mazzini lu aflamu dupa unu tempu in Londra, carea i era cunoscuta deja din anulu 1842. —

Pentru acestu barbatu neobositu se incepu o perioada noua a activitatii sele, cercandu a reorganisa din „Trafalgar Square“ in Londra de nou partid'a revolutionara din Italia, carea era invinsa inse nu nimicita pentru totu deun'a. —

In Italia nu mai avea fara unu singoru jurnal genuesu adeca: „Italia e popolo“; acest'a se transporta prin apartienetorii sei cu periclu de vietii pana in Venetia si Palermo. —

Mazzini nemultiemindu-se cu succesulu scrieriloru sale, caletori iususi prin cetatile italiene, cu

ale tuturor alegatorilor din Transilvania numai 3 deputati pot sa trimita aici, o clasa privilegiata inse, care nici 10% a tuturor locuitorilor nu face pre deplin, tramite chiaru 25 de alegati, atunci intr'adeveru se pôte dice dlu ministru de interne pôte avé unu astfelu de curagiu, inse din parte-mi pentru unu asemenea curagiu nici cându nu-lu voiu invidia! (Aprobare in stâng'a estrema.)

Onor. camera! O asemenea lege electorale, fundata pe nisce base privilegiate, e in contrastu directu cu sistemulu reprezentativu, cuprinsu in legea din 1848. art. V., si intrebu pre dlu ministru de interne, ca ôre sublim'a idea fundamentale din 1848. art. V. nu primesce lovirea cea mai violinte prin sustinerea neatacabile a legii electorale din Transilvania, basata pe drepturi de prerogative, prerogative, prin cari realizarea acelei idei sublime se face cu totulu imposibile? — si credu, ca dca dlu ministru de interne aru fi luat acést'a in drépta consideratiune, nu s'aru fi lasatu a fi rapitu in foculu oratiunei sele pâna la declaratiunea aceea, ca nu e nime atâtu de orbu — cutediatoriu, care aru avé curagiulu sa atace ide'a fundamentale a legiloru din 1848. (Adeveru, asiá este! din stâng'a.)

Onorabilulu d. Kemény Gábor eri si-a luat de tema a dovedi, ca acea — nu acusatune, ci afirmatiune fundata, ce onor. d. Irányi Danielu, si dupa densulu mai multi au redicatu, cumca sistem'a electorale este de a dreptulu in contr'a natiunei române, — dicu si-a luat de tema a combate acést'a, — a amintitu si a insiratu acele cercuri electorale in cari romanimea fiindu in majoritate precumpanitória, aru poté tramite aici pre reprezentantii loro. Elu, ce e dreptu, nu si-a implinitu promisiunea, căci s'a ingagiatu sa insire 20 de cercuri, intr'aceea, precum mi-amu notatu si precum m'an convinsu si insemnările stenografiei, a insiratu numai 15. Elu insusi a recunoscutu, — si acést'a cu cale, ca pretensiunea sea este numai o ipotesa, de ôre-ce alegatorii nu s'au conscris dupa nationalitáti, si asiá pretensiunei sele nu este cu potintia a-i dá o basa sigura. Si aci dlu Kemény vine in contradicere cu acelu bonu svatu alu seu, ca cându voimu sa argumentámu cu cifre, atunci totu-deun'a sa luámu numai atari cifre, cari corespundu adeverului. Eu din parte-mi amu acél'a-si dreptu a poté pasi in contra-i cu o alta ipotesa, dara nu o facu, multu mai corespundietoriu tienu scopulu, a me provocá la rezultatulu alegeriloru pentru diet'a trecuta. Scimu ca atunci alegatorii români nu numai au luat parte la alegori, ci pre câtu au aternatu dela ei, s'au si nevoitu a scóte

pre ai loro proprii candidati, si totusi ei n'au fostu in stare a tramite mai multi deputati decâtu 12. (Ministrulu Tóth Vilmos striga: „pentru ca au votatu pre altii!“)

De altmintrea on. camera, eu calcululu stimatulu domnu deputatu Kemény, de-si basatu pre ipotesa, lu acceptu cá reale si intrebu: ôre n'a demonstratu densulu tocmai contrariulu de aceea ce a vrutu sa demonstre? Elu a vrutu sa dovedesca ca acést'a lege electorale nu e indreptata contr'a poporului românu; inse, on. camera, cându densulu arata ca nationalitatea româna, care face mai multu de $\frac{4}{7}$ din toti locuitorii abiá 15 reprezentanti poté tramite, iéra cele-lalte nationalitáti cari abiá forma $\frac{3}{7}$ din locuitorii tiei, tramitu 60 de reprezentanti, atunci elu a demonstratu acelatante ca nimenea altulu, cá acést'a lege e intreptata in contr'a nationalitáti române. (Aprobări vivace in stâng'a estrema.) Eu altcum, on. camera, din parte mi nu pretindu cá legelatiunea sa deo nationalitáti române din Ardélu nici 75, nici 25 de reprezentanti; eu vreu numai un'a, aceea, cá sa deo dreptu egalulu nationalitáti române cá si celor'a-lalte; (Aprobare,) vreu cá, din caus'a, ca nationalitatea româna in majoritate, sa nu se schimbe esenti'a sistemului reprezentativu, sa nu staruimu pre cai artificioase a majorisá majoritatea naturala prin minoritáti. (Aprobare in stâng'a estrema.) Acést'a vreu eu. Dreptu si dreptate vreu eu, alt'a nimic'a. (Aprobare in stâng'a estrema.)

Marturisescu ca in contr'a vointiei mele mi s'a fôrte lungitu vorb'a. (S'audimu!) Pentru aceea trecu tóte cu vederea ce amu vrutu sa dicu cu privintia la proiectulu de lege, le potu trece cu vederea acestea cu atât'a mai vertosu, pentru ca condeputatii mei C. Tisza, Irányi, Mocsáry si Vokovics au aretatulu acelea astfelu, încatu eu nu le-asiu poté aretá mai bine, ba nici asiá.

Sa-mi fia ertatu insa acum'a a-mi esprime convictiunea, ca adeveratulu motivu alu acestei desconsiderári de detorintia din partea guvernului, eu in tocmai cá si domni deputati Irányi, Mocsáry, Kállay si Vokovics, lu cautu — cá sa me sprimu cu cuvintele dloi ministru de interne, rostite la alta ocaziune, — lu cautu in „misteriele inimele sele.“ Iertare, dca ministrulu internelu e atâtu de sinceru, sa ni descopere secretele inimei sele si sa ni le arete, eu cu atât'a sum mai multiamitu, cu atât'a mai usioru potu demonstrá, ceea ce amu de cugelu a demonstrá. Eu cautu adeveratulu motivu alu acestei neobservári de de-

torintia si in acelu gresitu punctu de manecare alu politicei guvernului, lu cautu in aceea nedrépta starointia a sea, de a sustiené si asecurá cu ori ce pretiu supremati'a artificioasa a nationalitáti magiare. (Iosifu Madarász intervorbescu: „nu, ci supramati'a austromagiara!“) (Sa audimu!) Mi-amu spus, on. Camera, in acést'a privintia opiniunea inainte de cam unu anu si diumetate; nu vreu sa repetescu tóte acele ce amu disu atunci in acést'a privintia. Si asiá fia-mi iertatu a me margini numai la unele, ce afiu de neapérata trebuintia a le revocá in memori'a on. camere. Mi-amu sprimatu convictiunea ca natiunei magiare i se cuvine cu dreptu supremati'a naturala, pentru ca este in posesiunea fapturiloru acestei supramatie naturale. Unei astfelu de supramatie naturale totu insulu se pléca de buna voia, pentru-ca o atare supramatie naturala nu numai nu este contraria dezvoltatiunei libere, ci ea cá o effluintia a legiloru naturale de perpetua dezvoltare, e prim'a si principála conditione a inse-si dezvoltatiunei libere. In vertutea acestei supramatie naturale, natiunea magiara are si alta mare missiune, carea dupa a mea convictiune o va si implini. Dar' pre câtu e de indreptatita acést'a naturala supramatie, pre atâtu de contraria este constitutionalismulu si progresulu liberu — supramati'a artificioasa a nationalitáti magiare.

De aceea amu cutesatu inca inainte de unu anu si diumetate a face atenta pre on. camera la ceea ce asta-di a reflectatu si condeputatulu meu Mocsáry — ca adeca noi stamu inaintea alternativel: séu a abdice de supramati'a artificioasa si a ne improteni cu egal'a indreptatire a nationalitatiloru séu a sustiené supramati'a artificioasa si a abdice de progresulu liberu.

Aceste le amu disu inainte de unu anu si diumetate; astadi, on. camera, stámu facia cu nóue fapte, cari justifica de nou adeverulu opiniiloru mele pronunciate atunci. Déca odata guvernulu maneca din aceea falsa opiniune, ca dezvoltatiunea si esistintia natiunei magiare numai prin supramati'a artificioasa se pôte asigurá, atunci e absolutu cu nepotintia de a asteptá cá cu privintia la referintiele etnografice ale Ardélului, sa puna legea electorala pentru Ardélu de pre bas'a privilegiiloru pre bas'a sistemului reprezentativu a poporului. Déru tocmai asiá de cu nepotintia aru fi reformarea legii electorale in Ungaria, dca pentru Ardélu pretin-

tóte ca erá cá revolutionariu de 18 ori condamnatu la mórté. —

Prin insusirea sea intr'adeveru admirabila de a poté imitá ori ce caracteru si ajutatu de o cunoscentia estr'a ordinaria a celoru mai multe limbi culte, i succese cu o virtuositate mare a insielá politia européna intréga si a peface tóte iacercările de alu prinde, in nimic'a. — Despre cale-toriele sele prin Franci'a si Itali'a curséza o multime de istorióre si anectode dintre care inse nu amintescu fára un'a ce e mai interesanta. —

In anulu 1854 se afla Mazzini in Itali'a si anume in Turin. — Unu opu francesu ce aparú in tempulu mai din urma ne enaréza din tempulu acél'a urmatórele: Intr'o deminétia se presentá ministrulu piemontesu Cavour unu englesu nobilu, carele 'si castigase intrarea in cabinetulu ministerialu prin chart'a ambasadelui englesu. — Strainulu vorbi despre starea politica a Italiiei in unu modu fôrte petrundietoriu, aretându o cunoscentia detaiata a tuturor afaceriloru italiene; esprimându-si Cavour parerea de reu ca nu cunosce limb'a englesa perfectu, incepú a continuá discursulu in limb'a italiana cea mai corecta. — Ministrulu piemontesu admirându spiritulu, elocvintia si cunoscentia tiei a strainului, i dise la despartire: „D-vóstra vorbiti despre politica cá Machiavelli si intrebutiati limb'a nóstra italiana cá Manzoni,“ dca ati fi Italianu ati trebi se ajungeti ministru.“ — Atunci response strainulu: „Unu Italianu care vorbesce cá mine se tramite in ecsilu si nu i e iertatu a mai caleá pamentulu patriei sele.“ —

La despártire lusa strainulu in mánile ministrulu pimitu unu biletu cu inscriptiunea „Mazzini.“

Prin Franci'a căletori Mazzini fôrte multu, cu tóte ca erá si acolo prin Napoleonu III. condamnatu la mórté; inse nici chiaru agentiloru de pcli-

tia celoru renumiti din Parisu nu le succese a apucá séu celu putinu a cunosce pre conjuratorulu neobositu. —

Mazzini caletorea mai totu-deun'a cá negutiatoriu séu preot, cáte odata si cá curieriu rusescu de statu. — In Itali'a avea barbatulu celu bine meritatu pentru unirea tiei, in fia-care cetate mai mare amici, la cari aflá totu deun'a refugiu si securitate in contr'a incercáriloru politicei italiene. —

Cei 12 ani din urm'a i petrecu Mazzini parte in Londra, parte in Itali'a. — Considerându ca cătoru intemplári neasteptate e espusa viét'a unui agitatoriu politicu, nu ne vomu mirá, dca se atacá sanatatea acestui mare patriotu prin aceste. —

Dejá in anulu 1865 scrise amicului seu Bixio: „Dorerile mele se immultiescu in acea mesura in care scade puterea mea fisica; de abiá mai sum in stare a 'mi portá corespondintia.“ — In tómn'a din 1868 deveni Mazzini asiá de morbosu, încatu apartienetorii sei erau ingrigiti de viét'a maestrului loro. — Provedintia inse mai concesse marelui barbatu vro căti-va ani, spre a poté fi martorulu dilei dela Sedan si acelei din 10 Septembrie, in care ocupá generalulu Cadorna in numele Italiiei Rom'a. — Caderea lui Napoleonu III. a fostu pentru patriotulu italianu unu triumfu mare; intr'o epistola deschisa a fostu disu mai inainte imperatorelui francesu: „Barbatii dreptului si ai libertáti a invinsu inquisitionea si pre Napoleonu I.; fiti asicurat domnule ca si D-vótra veti fi invinsu.“ — S'a si invinsu prin armele germániloru si acelu care nu voi sa primésca pre unu ecsilatu italianu, deveni insusi ecsilatu. — In dilele din urma pre cându decurge lupt'a de desperare a „comunei parisiane“ 'si ridica Mazzini vorea sea puternica aratându diferintia cea mare ce e intre principalele democratiiloru adeverati si intre acele ale eroiloru de petroleu modernu. —

Ne remâne in fine a mai amentí ce-va si despre exteriorulu si relatiunile personale a patriotului renumitu. — Toti numescu pre Mazzini unu prototipu a frumsetiei italiene barbatesci. — Esteriorulu seu fú radicat prin puterea vorbeii sale, care nu e data multoru dintre moritori. — Mazzini fú inca cá june tint'a dorita a mai multoru femei frumoase; elu aflá inse de bine a nu ascultá de poftele animei sale dca voia a 'si sacrificá puterea intréga patriei si natiunei sale. — Modulu vietiei sele erá: Patri'a preste tóte si acestoi principu remase fidelu cu o antica abnegatiune de sine. —

Intre ecsilatii ce se adunau in Londra din tóte pártile avea Mazzini autoritatea cea mai mare; in persón'a lui se onorá nu numai patriotulu infocat si omulu insemnatu ci si caracteru nepatatu. — Adese ori avú ocaziunea a se inavuti, de repetite ori s'au incercato corumperea sea prin sume fôrte mari, cu tóte aceste mánile sale au remasu totu deun'a curate. —

Fondatoriulu libertáti italiene e mortu; missiunea sea 'si-a implinit'o inse cu tóte aceste mórtéa s'a e o perdere imensa pentru democratia. — Din tóte pártile s'au adunatu barbatii spre a 'lu insotí pentru ultim'a data; pâna unde ajunge limb'a italiana nu voru lipsi semnele de multiamire pentru anteluptatoriulu celu mare a libertáti. — Poporulu italianu unitu prin nizuintia neobosita a unui concetátienu, nu 'si va uitá nici odata cuvintele cele frumoase si maretie ce le a disu Guisepe Mazzini in Genua inainte de acést'a cu 45 de ani:

„Italianiloru! Nu uitati nici odata ca primulú pasiu de a produce ómeni mari, consta in aceea a onorá pre cei ce au incetatú dejá a vetiui.“

V i e n ' a, Martie 1872.

Valeriu A.

domn a susținut neatinse legea electorală de acum; pentru că acestă numai cu ună s'ar putea justifica, cu sinceritatea, cu carea dlu ministru de interne si-face astăzi recunoșcerea sa.

V. Tóth, ministrul de interne: „Me rog de ertare, nici cu unu caventu n'amu recunoscutu.”

Aless. Mocioni: Acea nu schimbă întru nimicu lucrul ori a recunoscutu ori nu; eu bucurosu asi fi primitu de la densu, deca aru fi recunoscutu, pentru că acestă aru fi fostu primulu pasu spre abandonarea acestei politice; d'eu după ce nu recunoșce, cu dorere trebuie sa renunțu la speranțā, ca va pasesi curendu acestă gresita politica.

Tóte acestea, on. camera, nu le amintesc de acuma; pentru că de-si tienu de gresita acestă politica a guvernului, sentiulu de nationalitate lu tienu atātu de sacru, încātu sciu justifică chiaru si unele extravaganție ale lui, de-si nu din punctulu de vedere politicu, d'eu din celu morala. Nu amintescu acestă că de acuma, pentru că punctulu de vedere, din care pricepu eu istoria întregii dezvoltări omenesci, m'a învătătu totu-odată, ca aru fi unilateralitate a se indignă asupr'a slăbiciunilor omenesci. Amu amintitu tóte acestea numai pentru a constată ca: nu noi suntemu, cei ce din veri-ce cestiune facemu cestiune de nationalitate, ci dvóstre sunteți acei-a; nu noi suntemu cari staruim la realizarea de interese speciali si proprie, ci dvóstra sunteți, — numai atātu vréu a constată, ca: acestă politica este in aprigu contrastu cu interesele bine pricepute ale patriei noastre. (Aprobări în stâng'a estrema.)

Si aci, on. camera, cu bucuria ieu ocașunea de a constată, ca ambele nuanție ale opoziției magiare, astădată cu rezoluțiune reprobă acestă politica a guvernului. (Aprobări în stâng'a.) Si sum tare convinsu, ca în acestă țienuta se va înteloi cu sentiulu majorității precumpenitorie a națiunii magiare, carea va scî ca ambițiunea carea si-afă multămirea sa în consciințā unei supremație artificioase, nici pre departe nu ajunge binecuvântările adevăratei libertăți. (Aprobări în stâng'a estrema.)

Eu, on. camera, în urm'a tuturor acestor'a mi încheiu discursulu cu ceea ce amu începutu, ca nu potu sa absolvu pre regimu de inculpațiunea neobservării detorinției se, ca regimu prin acestă neobservare a detorinției se nu interesele țierei, ci îndestulirea cularor interese particulari si-a luat de scopu, — ca acestă nu convine cu interesele bine pricepute ale patriei noastre, si, în fine, vréu a enunțā, ca, neacceptandu eu proiectulu de lege pusu pre măs'a camerei, de basa a discușiunii generale, partinescu proiectulu de rezoluțiune prezentatu de condeputatulu meu Irányi (Vine aprobări în stâng'a estrema.)

„Alb.”

Resinari, 2 Martiu 1872.

Domnule redactoru! În nr. 15—16 alu „Tel. Rom.” apară sub rubric'a „Sinodulu parochialu în Resinari” descrierea decurgerei acelu sinodu, si fiindu ca între alte multe se vorbesce si despre „societatea de pastrare si imprumutu în Resinari, si inca în unu modu prin care e atacata în ceea ce are mai scumpu, în creditulu ei; subsemnatulu comitetu se simte necesitatu, — a respinge cu indignatiune acelu mare neadeveru, espresu de onobil'a comisiune, — alésa din sinulu sinodulu spre cercetarea socotelor averei bisericesci si scolari, — ca susu numit'a societate (unde reprezentanti'a comunala au depusu, sub titulu de fondulu scólei din Resinari, spre pastrare si fructificare în decursulu anulu 1871 o suma de 1046 fl. 33 xr.) nu are nici o garantia pentru sum'a aratata, din care motivu sinodulu, la propunerea laudetei comisiuni decide: ca banii bisericei si scólei, elocati la acestă societate numai decātu sa se radice. —

Si a probă prin fapte si cifre ca acestă juna societate creata si condusa cu multa ostentatiune si jertfa, are creditu si garantia de ajunsu pentru de a esistă si progresă în indoitu si frumosulu ei scopu, care este:

1. De a procură prin creditulu comunu si solidariu alu tuturor membrilor ei, mijloce banale necesarie la întreprinderi economice si de specula si

2-a. Spre a da ocașinne locuitorilor de aici de a poté elocă banii lor disponibili pre tempu mai scurtu s'eu mai lungu cu interese convenabile.

Nu va fi deci de prisos, deca tocmai cu acestă neplacuta ocașinne se va da si o scurta, dar adevărată si esactă biografiă a numitei societăți, din care publiculu nepreocupatu si va potea formă o judecată dréptă despre soliditatea si creditulu ei — si despre intentionile necorecte a acelor individi, cari se silescu a descredita în publicu pre unic'a societate din comun'a lor.

Binevoiti dle redactoru a da locu în pretuiulu diuvaru ce redigeti următoareloru:

Tempulu în care traimu ne striga cu voce înaltă si puternică: „asociati-ve tóte puterile spirituali si materiale!” căci cine nu da ascultare acestui apelu remane îndaretu osanditu de prezentu spre sign'a lui perire.

De acestu principiu fiindu, condusi unii din locuitorii acestei comune inca la anul 1867 au otaritu a se asociă spre înființarea unei societăți de pastrare si imprumutu de bani spre mai susu aretatulu scopu, si-au elaboratu unu statutu aici sub a) alaturatu, carele în anul 1868 au si primitu a sea aprobare.

Comitetulu fondatoru îndată după întărirea acestui statutu, publicandu în comuna ide'a sea, au invitatu pre toti barbatii de pricepere si cu capitalu a sprigină prin participarea lor înființarea unui institutu de forțe mare folosu.

Înse ce se vedi, unii din barbatii cari se tienu a fi cei mai preocupati, cei mai patrioti, nu numai ca nu au participatu la acestă întreprindere, dar s'au silitu prin diverse mijloce a o sugrumă în nascearea ei, iera acum după ce s'a nascutu, după ce acestă societate traiesce de 4 ani, în care tempu a doveditu ca are destula putere de viétia se silescu a o nimici pre diferite căi. — Cu tóte acestea comitetulu fondatoru au mersu pre calea sea mai departe.

Asi la 2 Martiu 1868 au convocat o adunare generală a membrilor putieni inscriși, care (adunare) pre temeiulu §. 35. si au alesu unu comitetu administrativu în persónele dloru Iacovu Ciucianu directoru, Maniu Droc cassieru, V. Romanu actuariu, si 6 membrii de sfatu în persónele: Par. catechetu, I. Droc, Dr. N. Stoi'a, Muciu Urechia notariu, Petru Albu, Petru Hódrea si Nicolau Ciucianu. Comitetulu alesu cu unu capitalu de numai 500 fl. au începutu cu 20 Aprilu 1868 activitatea sea. Creditulu membrilor comitetulu, si prin urmare alu societății preste totu au fostu de ajunsu, pentru ca îndată ómenii, ce aveau bani disponibili, si cari mai înainte elocau banii lor în cas'a de pastrare din Sabiu, trebuia sa alerge spre a elocă banii lor la acestă societate de pastrare si fructificare, asi încātu computulu anulu 1868 ne arată unu capitalu elocatu de 2131 fl. 32 xr. — Computulu anulu 1869 elocatu de 425 fl. 61 xr. si 100 # în moneta.

Memorabilu e ca unulu din elocatorii acestui anu, anume acum reposatululu Nicolau Adamu întrebându ca cine sta bunu, s'eu ce garantia are societatea din cestiune pentru banii elocati la dens'a, respondiendu-i-se ca în puterea §. 17. lit. e) averea solidaria privata în particularu si în totu a tuturor membrilor societății garantéza pentru banii elocati la societate — au dispusu că 2000 fl. ce suntu destinati prin testamentulu seu în favórea fondulu miserilor din locu — sa remana în veci în administrarea acestei societăți iera 100 # în moneta până la maiortatea nepótelor se.

În anul 1870 mai înmultiendu-se numerulu membrilor societății dară abiă la 20 — si fiindu cantare de bani, comitetulu au luat unu imprumutu dela Banc'a „Transilvani'a” din Sabiu pre tempu de 6 luni cu 5000 fl. fără că acestă sa cêra alta ipoteca decātu ceea ce o da statulu societății prin §. 17.

Mai departe computulu anulu 1870 ne arată unu capitalu elocatu de 7360 fl. — iera celu din 1871 unu capitalu elocatu de 11,075 fl. 70 xr.

Pre lângă acestea date societatea folosindu cu banii ei nu numai membrilor ei si nemembrilor societății, posedă astăzi unu fondu alu seu propriu — numitu fondu de reserva în suma de 674 fl. 27 xr. care au rezultatu din consciințós'a si grațific'a manipulare a averei societății.

Dară capitalulu totalu cu care lucra societatea a fostu cu 1 Ianuariu 1872 13.014 fl. 21 xr. se da cu interese pre politia (cambici) cu 8%.

Din cele aretate până aici s'a potutu deci vedea creditulu ce societatea noastră si l'a sciutu castigă si pastră. Cum vine dară de unele persóne nu afla garantie la o societate, care prin §. 17. din statulu seu are de garantia averea privata solidaria a tuturor membrilor societății, care avere, putienu disu trece multu preste 50,000 fl.?

Nu e dară negaranti'a societății, s'eu dobi'a ei stare adevăratulu motivu din care susu amintit'a comisiune cere scóterea banilor bisericei si ai scólei dela societatea noastră, ci — durere, — si iera durere slabiciunea de care se pare a patimi multi din noi, adeca ur'a personale, invidi'a, acesti inimi cari rodu neincetatu la viétia noastră nationala si materiala.

Noi în fine avemu caventu cu mare parere de reu a dice, ca compatimimu pre acei ómeni cari au asemenea idei confuze despre spriginulu si ajutorulu ce suntu datori prin sciințā si pracs'a lor comune, în care s'au nascutu si în care traiescu.

Nu voim sa insirăm meritele, nici sa criticăm faptele nimenui din comuna; ne pare însă reu cându vedemu ca se afla ómeni, cari de cându i cunoscemu nu amu veditu nimicu facutu de ei nici pentru comuna nici pentru biserică, nici pentru națiune; decātu un'a au facutu, au criticatu ori-ce s'a facutu.

Ferésca-ne Ddiu de asemenea patrioti cari credu a fi folositori comunei si bisericei lor, atunci cându potu critica totu ce se face, cându fără cea mai mica sfiata osandescu la mórte fără vina pre celu mai alesu preotu nu numai alu comunei ci póte si alu clerulu nostru preste totu.

Comitetulu societății de pastrare si imprumutu din Resinari.

Concursu.

În sensulu îndur. ordinatiuni alu prévenerabilulu Consistoriu archidieceșanu dto 24 Fauru a. c. nr. cons. 177. Concursulu publicatu pentru a 2-a vacante statiu de parochu în comun'a Vinerea (Felkenyér) publicatu în „Telegr. Rom.” nr. 5, 6, si 8 anulu cur. cu acestă se prelungește până la 31 Martiu 1872 st. v. cu acestu adaosu precum ca, emolumentele preotiesci pre an. 1872 suntu acele publicate în amintitulu concursu — iera dela 1 Ianuariu 1873 incolo — salariu anualu este satoritu 400 fl. v. a. din cass'a alo-diale. Cei ce dorescu a mai concurá pentru acestă statiu preotiesca sa-si îndrepte petitiunile se în sensulu Statulu organicu la scaunulu protopopescu alu Oresthie până la scrisulu terminu.

Oresthie, 6 Martiu 1872.

Cu întielegerea comitetulu parochialu.

Nicolau Popoviciu,
protopopu.

(1—3)

Concursu.

Pentru ocuparea parochiei vacante Vorti'a cu fili'a Valea-lunga în protopresbiteratulu Iliei, statátore din 172 familii si adeca mater'a din 120, iera fili'a din 52 familii, se escrie concursu până la 19 Martiu 1872 în care di va fi si alegerea de parochu.

Emolumentele suntu:

1. O casa parochiale cu dóne incaperi, si în mijlocu cohna si grădin'a casei de 400 orgii cuadrati — arátore. —

2. O sesiune de pămentu de 4 jugere parte arátore — parte fanatie — si în matera dela tóta famili'a 1 ferdela de cucurudiu cu ciocani, iera în filie pre lângă pămentu 600 orgii cuadrati parte aratori parte fanatie — câte 2 ferdele cucurudiu cu ciocani dela familia.

3. Venitul stolare îndatinatu.

Doritorii de a ocupá acestă statiu au sa astérna concursele lor instruite în sensulu „Statulu organicu” la scaunulu protopopescu în Ili'a până la terminulu presiptu.

Ili'a în 28 Fauru 1872.

Cu întielegerea comitetulu parochialu,

Ioanu Orbonasiu,
protopopu.

(2—3)